

Liite kunnanhallituksen päätökseen 8.9.2022

23.8.2022

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Viite: Diaarinro 1067/03.04.04.04.10/2022

Lausunto valitukseen Pelkosenniemen kunnanvaltuuston päätöksestä 17.6.2022 § 38 / Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän tilinpäätöksen hyväksyminen

Pekka Nyman on jättänyt valituksen Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen Pelkosenniemen kunnanvaltuuston päätöksestä 17.6.2022 § 38 / Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän tilinpäätöksen hyväksyminen. Nyman esittää, että päätös tilinpäätöksen hyväksymisestä tulee kumota. Perusteluina esitetään valituksessa, että

- kuntayhtymä ei ole päättänyt kesäsuluista
- kuntayhtymän sähköiden asiakirjahallinta ei täytä kuntalain vaatimuksia
- lääkärin virkojen osa-aikaistaminen ei ole perusteltua ja on sattumanvaraista
- kuntayhtymä on salannut lääkärin palkan
- johtava lääkäri on valmistellut oman yrityksensä kilpailutuksen kuntalain vastaisesti
- terveysaseman putkiremontti on päätetty toteuttaa ilman, että sitä on esitetty kunnille
- tarkastuslautakunnalle ei voida myöntää vastuuvapautta, koska se ei ole tarkistanut hallintoa

Lopuksi Nyman esittää näkemyksensä, että kuntayhtymän hallinto ei ole noudattanut kuntalakea, julkisuuslakia ei kä ole päättänyt tärkeistä palveluiden keskeyttämisistä. Lääkärin virkoja on kaksi, mutta lääkäreitä on tilinpäätöksestä poiketen neljä. Kuntayhtymälle ei voidan myöntää vastuuvapautta, siis Pelkosenniemen kunnanhallitukselle, joka on hyväksynyt lainvastaisen toiminnan, valituksessa todetaan. Tarkemmin perustelut on esitetty valituksessa.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus pyytää Pelkosenniemen kunnan lausuntoa valituksen johdosta. Lausunnossa on annettava selostus asiasta, vastattava oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin sekä niiden perusteluihin sekä lausuttava esitetystä selvityksestä. Tarkemmin hallinto-oikeuden pyyntö on esitetty lausuntopyynnössä.

Pelkosenniemen kunta esittää lausuntonaan, että valitus on kokonaisuudessaan hylättävä perusteettomana. Perusteluna esitetään seuraavaa:

Kuntayhtymän roolista ja tehtävistä

Pelkosenniemen ja Savukosken kunnat ovat kansanterveystyön lakiin pohjautuen antaneet perusterveydenhuollon järjestämisvastuun Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymälle. Kuntayhtymästä käytetään yleisesti lyhennystä Pelkosenniemen-Savukosken

kuntayhtymä. Kuntayhtymän toimintaa säädellään lainsäädännön lisäksi keskeisiltään osin kuntien välisellä perussopimuksella, jonka jäsenkuntien valtuustot päättävät, sekä hallintosäännöllä, joka yhtymähallitus päättää. Järjestämisvastuu on tarkemmin määritelty nykyisessä erillislainsäädännössä, kuten terveydenhuoltolaissa. Perusterveydenhuollon järjestämisvastuuseen kuuluu palveluiden mahdollisimman kustannustehokas, tarkoituksenmukainen ja tarvelähtöinen tuottaminen sekä palveluiden yhteensovittaminen erikoissairaanhoidon kanssa.

Kuntayhtymän toiminnasta

Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymän johdolta on saatu seuraavat kannanotot valituksessa esitettyihin näkökohtiin:

Kuntayhtymän vuoden 2021 *kesäsuiluista* on linjattu osana talousarviota 2021 (yhtymähallitus 9.12.2020 § 128 Talousarvion sopeuttaminen).

Sähköinen asiakirjahallinta: Kuntayhtymän päätökset ovat netissä, mutta liitteet on sinne vaikea saada tallennettua, ja sen vuoksi esityslistat ja pöytäkirjat liitteineen ovat nähtävillä myös terveyskeskuksen toimistossa tietynä ilmoitettuna päivänä. Kunnissa ja kuntayhtymissä on käynnissä lukuisia sähköisen arkistoinnin projekteja, joissa eri järjestelmistä syntyvä aineisto siirretään suunnitelmallisesti sähköisiin arkistoihin. Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymä valmistelee hyvinvointialueelle siirtymistä, jota oheistetaan hyvinvointialueen taholta kaikkien toimintojen osalta.

Lääkärin virkojen osa-aikaistaminen on perusteltua, koska yksi lääkäri on 50 % eläkkeellä ja ei näin voi tehdä 100 % työaika. Vuonna 2021, jota vastuuvapaus koskee, on työskennellyt osa-aikaeläkkeellä olevan henkilön lisäksi yksi 50 % lääkäri ja yksi 75 % lääkäri talousarvion raamissa

Lääkärin palkan salaaminen: Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymä ei ilmoita sähköisesti julkaistuissa pöytäkirjoissa kenenkään palkkoja. Kokonaispalkka on henkilötietoa ja pitäisi poistaa nettipöytäkirjasta myöhemmin, joka kuntayhtymän käytössä olevassa tietojärjestelmässä on hankalaa. Palkkatiedot ovat nähtävillä kuntayhtymän toimistossa, josta kuntalainen voi niitä tiedustella.

Rekryointipalvelu: Johtava lääkäri on valmistellut ensimmäisen kilpailutuksen, joka hallituksessa palautettiin valmisteluun ja johtava hoitaja kilpailutti ja valmisteli asian uudelleen hallituksen päätettäväksi. Päätettäessä asiasta yhtymähallituksessa 27.10.2021 § 99 oli johtava lääkäri poissa kokouksesta koko pykälän käsittelyn ajan. Pöytäkirja on ollut nähtävillä liitteineen toimistossa. Asiasta ei ole tehty oikaisupyynnöä eikä kunnallisvalitusta valitusaikana.

Terveysaseman putkiremontti suunniteltiin tehtäväksi vuonna 2022, mutta valtuustokauden vaihduttua uusi yhtymähallitus päätti pitäytyä kaikista suurista investoinneista (27.10.2021 § 98 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2022 – 2024)

Tilivelvollisuuden käsitteestä

Kuntalain (410/2015) 125 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtävälueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus. Vastuuvapauden myöntämisestä päätetään tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esitetyn lausunnon pohjalta.

Tilivelvollisen käsitettä kuvataan seuraavasti teoksessa Kuntalaki - Tausta ja tulkinnat (Harjula ja Prättälä, 2019): ”Tilivelvolliset on määritelty sen vuoksi, että vastuuvapauslausunto kohdistetaan heihin. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle hänen asemansa perusteella muutoinkin – esimiehenä, laskujen hyväksyjän tai määrärahojen käytöstä päättävänä viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus tai viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.”

Tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Valituksessa on nostettu esille näkökohtia, joissa saattaa olla puutteita ja joihin kuntayhtymän on toiminnassaan jatkossa syytä kiinnittää huomiota. Esitetyt näkökohdat eivät kuitenkaan ole Pelkosenniemen kunnan käsityksen mukaan sellaisia, joiden johdosta tilinpäätöstä ei voitaisiin hyväksyä ja vastuuvapautta tilivelvollisille myöntää.

Valtuusto on päättänyt kuntayhtymän tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen pohjalta ja tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella. Näillä on iso merkitys valtuustolle vastuuvapauden myöntämisestä päättäessään.

Valtuusto on toimivaltainen toimielin päättämään vastuuvapauden myöntämisestä, päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä eikä muutoinkaan ole lain vastainen. Kunnanhallitus on täytäntöönpannut valtuuston 17.6.2022 päätökset kokouksessaan 11.8.2022 § 273.

Lopuksi

Pelkosenniemen kunta vaatii, että hallinto-oikeus määrää valittajan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut täysimääräisesti ja pitämään oikeudenkäyntikulunsa omana vahinkonaan Hallintoprosessilain 95 §:n mukaisesti. Oikeudenkäyntikuluihin kunnassa lasketaan kulunut työaika ja muut mahdolliset kustannukset, jotka valituksesta aiheutuu. Perusteluna esitetään, että kunnan käsityksen mukaan valittajan intressi liittyy kiusantekoon ja että asian ratkaisu on ollut ilmeinen jo ilman oikeudenkäyntiä.